

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

30.10.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Сега](#)

✓ Васил Велев: Няма една мярка, която да може да запуши голямата пробойна

Трябва ли ниската ставка ДДС от 9% за ресторантьорите да продължи да действа и догодина? Този въпрос сблъска челно различни представители на бизнеса.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев се обяви категорично, че тази преференция, въведена като временна мярка в ковид-пандемията, трябва да бъде преустановена. Според Велев на фона на огромния бюджетен дефицит и опасността от вдигане на данъци, връщането на 20% ДДС за ресторантьорските услуги е наложително.

"В България имаме друга данъчна система и работодателските организации са против тя да бъде променена", отговори Васил Велев. И обясни, че като работодателска организация АИКБ защитава общите интереси на своите членове и не може да допусне да се вдигнат данъци за индустрията.

"Ситуацията с бюджета е тревожна. Без непопулярни мерки, няма как да продължаваме така. Празникът свърши, не може дълго време да вземаме заеми и да се веселим, без да изкарваме тези пари", заключи Велев.

[Econ.bg](#)

✓ Васил Велев: Няма една мярка, която да може да запуши голямата пробойна

Трябва ли ниската ставка ДДС от 9% за ресторантьорите да продължи да действа и догодина? Този въпрос сблъска челно различни представители на бизнеса.

Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев се обяви категорично, че тази преференция, въведена като временна мярка в ковид-пандемията, трябва да бъде преустановена. Според Велев на фона на огромния бюджетен дефицит и опасността от вдигане на данъци, връщането на 20% ДДС за ресторантьорските услуги е наложително.

"В България имаме друга данъчна система и работодателските организации са против тя да бъде променена", отговори Васил Велев. И обясни, че като работодателска организация АИКБ защитава общите интереси на своите членове и не може да допусне да се вдигнат данъци за индустрията.

"Ситуацията с бюджета е тревожна. Без непопулярни мерки, няма как да продължаваме така. Празникът свърши, не може дълго време да вземаме заеми и да се веселим, без да изкарваме тези пари", заключи Велев.

[NOVA NEWS](#)

✓ Добрин Иванов настоява за предвидима данъчна политика в новия парламент

Работодатели и синдикати отправиха въпроси към следващата власт след заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество. Темата в студиото на "Твоят ден" коментира **изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов**.

„Бяха проведени срещи и между синдикатите и работодателите няма различия – и двете страни искаме България да бъде богата и просперираща държава“, допълни Добрин Иванов.

„За мен най-важното е да има парламентарно мнозинство, което да излъчи редовно правителство с 4-годишна реформаторска програма и да носи отговорността за провеждането ѝ“, отбеляза още Иванов.

Цялото участие гледайте [ТУК](#).

✓ **Добрин Иванов настоява за предвидима данъчна политика в новия парламент**

Работодатели и синдикати отправиха въпроси към следващата власт след заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество. Темата в студиото на "Твоят ден" коментира **изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов**.

„Бяха проведени срещи и между синдикатите и работодателите няма различия – и двете страни искаме България да бъде богата и просперираща държава“, допълни Добрин Иванов.

„За мен най-важното е да има парламентарно мнозинство, което да излъчи редовно правителство с 4-годишна реформаторска програма и да носи отговорността за провеждането ѝ“, отбеляза още Иванов.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ **Меморандум за качеството на газа подписаха "Булгартрансгаз" и оператори от Централна и Източна Европа**

Меморандум за разбирателство за качеството на газа подписаха „Булгартрансгаз“ ЕАД и девет газопреносни оператора от Централна и Източна Европа, съобщиха от дружеството.

Това са DESFA - Гърция, FGSZ - Унгария, Gas TSO of Ukraine - Украйна, ICGB AD - България и Гърция, Nomagas – Република Северна Македония, PLINACRO - Хърватия, PLINOVODI - Словения, Transgaz - Румъния, и Vestmoldtransgaz - Молдова.

Документът бе подписан в унгарската столица Будапеща в рамките на среща на министрите от Инициативата за енергийна свързаност в Централна и Югоизточна Европа (CESEC).

Въвеждането на хармонизирани изисквания ще подобри интеграцията, ликвидността и конкуренцията на пазарите в региона на Централна и Югоизточна Европа и ще подпомогне постигането на целите на страните за диверсификация и осигуряване на доставки на газ от различни надеждни източници, включително и LNG.

Хармонизирането на изискванията за качество на газа в региона е в синергия с плановете за разширение на газопреносната инфраструктура, включително и с проектите, които са част от инициативата за Вертикален газов коридор.

✓ **Служебният кабинет трябва да одобри удължаване на договора на БДЖ с 1 година**

На заседанието си днес служебният кабинет се очаква да одобри удължаване на договора на "БДЖ - пътнически превози" с 1 година. Договорът изтича в края на 2024 г. След това държавата би трябвало да отвори нова процедура за възлагане на дейността на друг превозвач.

Удължаването на договора е спешна мярка и е допустима според правилата на ЕС. Когато се стигне до отваряне на новата процедура за превозвач се обмисля дали жп мрежата не може да бъде разделена на лотове и да има повече от един превозвач.

Има частни компании, които са заявили, че са готови да извършват услугата и са получили лиценз. Състоянието на железниците ни е в лошо състояние от години. В началото на септември беше подписан договор за 20 нови мотриси, които трябва да бъдат доставени до 2 години.

На днешното си заседание служебният кабинет се очаква да одобри и трансфери по сметките на общините - за поддържане на военни паметници, както и предложение до НС за държавни парични награди за особени заслуги към българската държава и нацията.

✓ Трансформацията на германската автомобилна индустрия може да струва 186 000 работни места до 2035 г.

Трансформацията на германската автомобилна индустрия може да доведе до загуба на 186 000 работни места до 2035 г., от които приблизително една четвърт вече са се случили, показва проучване, поръчано от асоциацията на автомобилната индустрия VDA, публикувано във вторник и цитирано от Ройтерс.

Загубените вече 46 000 работни места между 2019 г. и 2023 г. се дължат главно на прехода към електрически превозни средства, сочи проучването, проведено от изследователския институт Prognos.

В доклада си VDA също така посочва загубата на конкурентоспособност в Германия поради високата цена на електроенергията, данъчните ставки и нарастващата бюрокрация.

Вчера немският автомобилен гигант "Фолксваген" обяви, че може да затвори най-малко три свои завода в Германия, да съкрати десетки хиляди служители и да ограничи производството в останалите си заводи, според работническия съвет на компанията.

"Факт е, че се нуждаем от конкурентно място с подходящи политически рамкови условия, така че възможно най-много добавена стойност и заетост да останат в Германия и да бъдат създадени нови работни места", се казва още в доклада на VDA.

✓ Рязко възстановяване на потребителското доверие в САЩ през октомври

Потребителските нагласи относно икономическото развитие на САЩ и личните финанси се подобриха рязко през октомври, достигайки най-високо ниво от началото на годината, показват резултати от последно проучване на компанията Conference Board.

Индексът на потребителското доверие нарасна през октомври до 108,7 пункта от 99,2 пункта през септември и при очаквания за много по-умерено повишение до 99,5 пункта. Това представлява най-доброто ниво на нагласите на американците от януари насам и най-силен негов месечен ръст от март 2021 г.

"Потребителското доверие отбеляза най-силния месечен ръст от март 2021 г., но все още не излезе от тесния диапазон, който преобладаваше през последните две години", посочи главният икономист на Conference Board Дана Питърсън. Общият индекс остава под стойността си от 132,6 пункта точно преди началото на коронавирусната през февруари 2020 г.

"В сравнение с миналия месец потребителите бяха значително по-оптимистично настроени за бъдещите бизнес условия и останаха с положителна нагласа за доходите в бъдеще. Също така, за първи път от юли 2023 г. насам, те показаха известен оптимизъм относно бъдещата наличност на работни места", добави тя.

Индексът на текущата ситуация, който измерва оценката на потребителите за текущите условия на бизнеса и пазара на труда, нарасна през октомври с цели 14,2 пункта до 138,0 пункта. Преди скока този месец, доверието на потребителите относно текущата ситуация се понижаваше стабилно през цялата текуща година.

Индексът на потребителските очаквания за икономическата активност през следващите шест месеца (въз основа на краткосрочните бъдещи очаквания за доходите, бизнес и условията на трудовия пазар) се подобри с 6,3 пункта до 89,1 пункта.

Делът на потребителите, които очакват рецесия през следващите 12 месеца, пък спадна до най-ниското си ниво, откакто въпросът беше зададен за първи път през юли 2022 г.

[Мениджър](#)

✓ ЕС и Великобритания се споразумяха за сътрудничество в антиръстовите разследвания

Европейската комисия(ЕК) съобщи, че е приключила обсъжданията с Великобритания по споразумение, което ще позволи на двете страни да си сътрудничат пряко при антиръстови разследвания, предаде [Ройтерс](#).

Това е първото споразумение, което ще позволи на националните органи по конкуренция от страните от ЕС да си сътрудничат пряко с орган по конкуренция извън блока.

Споразумението, което влиза в сила, след като и ЕС, и Великобритания приключат процедурите по ратификация, ще определи, че важните антиръстови разследвания и разследвания на сливания се довеждат до знанието на другата страна, заяви ЕК. Споразумението също така ще позволи координиране на разследванията, когато е необходимо, и ще определи принципите на сътрудничество, за да се избегнат конфликти между юрисдикциите.

✓ Парите в обращение у нас нараснаха за първи път над границата от 30 млрд. лв.

Общата стойност на парите в обращение в България премина границата от 30 млрд. лева за първи път. Към края на месец септември тази година банкнотите и монетите, циркулиращи в българската икономика, възлизат на

30,356 млрд. лева, става известно от тримесечното издание на Българската народна банка (БНБ) "Преглед на емисионно-касовата дейност".

За сравнение, спрямо края на септември 2007 година, когато България стана член на Европейския съюз, общата стойност на парите в обращение е била 7,568 млрд. лева, което означава, че за последните 17 години, стойността на банкнотите и монетите е нараснала почти четирикратно.

Прагът от 30 млрд. лв. банкноти и монети в обращение е достигнат още през август, показва справка в редовния месечен баланс на управление "Емисионно" на БНБ.

[Business.dir](#)

✓ Брюксел налага допълнителни мита и китайските електрически коли стават още по-скъпи

Европейският съюз ще наложи допълнителни мита върху вноса на електрически превозни средства, произведени в Китай. Това ще стане на 31 октомври, съобщи Олоф Гил, който е говорител на Европейската комисия по въпросите на търговията и земеделието, цитиран от Асошиейтед прес и БТА.

Решението свързано обмитяването на китайските електрически автомобили, внесени в ЕС, идва след провал на преговорите с управляващите в Пекин за намиране на взаимноприемливо решение на търговския спор.

Предвидено е новите мита, в размер на до 35,3 на сто, да бъдат добавени към стандартните тарифи върху вноса на китайски електрически превозни средства, които са в размер на 10 на сто, съобщи през миналата седмица Ройтерс.

На 12 юни Европейската комисия предложи налагането на допълнителните тарифи на фона на разследване, което започна през септември 2023 година. То е свързано с огромните субсидии, които правителството в Пекин отпуска на китайските производители на електрически превозни средства.

Временните търговски защитни мерки се налагат, тъй като китайските компании са в по-привилегирано положение от конкурентите си, възползвайки се от незаконни държавни субсидии, посочи през юни Еврокомисията.

В отговор Пекин обяви, че ще предприеме "всички необходими мерки", за да защити интересите си.

Допълнителните митнически тарифи ще бъдат публикувани по-късно днес или утре в Официалния вестник на Европейския съюз, допълва Ройтерс.

✓ Нагриващите планетата замърсители достигнаха рекордни нива през 2023 г.

Концентрацията на нагриващи планетата замърсители, задръстващи се в атмосферата, достигна рекордни нива през 2023 г., съобщи Световната метеорологична организация (СМО). Оттам са установили, че въглеродният диоксид се натрупва по-бързо от всякога в човешката история, като концентрациите са се повишили с повече от 10% само за последните две десетилетия. "Още една година, още един рекорд", обяснява Селесте Сауло, генерален секретар на СМО, цитирана от The Guardian. "Това би трябвало да задейства тревога сред вземащите решения политици." Увеличението се дължи на "упорито високото" изгаряне на изкопаеми горива от човечеството, установява метеорологичната организация. Нивата допълнително се покачват от големите горски пожари и възможния спад в способността на дърветата да абсорбират въглерода.

Концентрацията на CO₂ достигна 420 части на милион (ppm) през 2023 г., отбелязват учените. Нивото на замърсяване е с 51% по-високо, отколкото преди индустриалната революция, когато хората започнаха да изгарят големи количества въглища, нефт и изкопаеми газове.

Концентрациите на силни, но краткотрайни замърсители също се увеличиха. Концентрациите на метан достигнаха 1934 части на милиард (ppb), повишение от 165% спрямо прединдустриалните нива, а азотният оксид достигна 336,9 части на милиард (ppb), повишение от 25%, се казва в съобщението на СМО.

Сауло добави: "Очевидно сме извън пътя, за да постигнем целта на Парижкото споразумение за ограничаване на глобалното затопляне до доста под 2С и да се стремим към 1,5С над прединдустриалните нива. Данните са нещо повече от статистика. Всяка частица на милион и всяка частица от градуса повишаване на температурата има реално въздействие върху нашия живот и нашата планета".

Изгарянето на изкопаеми горива - като бензина за автомобилите ни или въглища за хранене на топлоелектрическа централа - освобождава газове, които улавят слънчевата светлина и нагриват планетата.

СМО предупреди, че това нагриване може да доведе до климатични обратни реакции, които са "критични проблеми" за обществото, като например по-силни горски пожари, които изпомпват повече въглерод и по-горещи океани, които изсмукват по-малко CO₂.

Има леко забавяне на растежа на глобалните емисии през последното десетилетие, но продължава силно нарастване на атмосферните концентрации, каза Глен Питърс, учен по климата в Сисеро в Норвегия, който не е

участвал в проучването. "Това трябва да ни даде повод за размисъл колко силни въглеродни поглътители ще останат в променящия се климат."

За последен път Земята е имала сравнима концентрация на CO₂ преди няколко милиона години, когато планетата е била с 2-3С по-гореща, а морското ниво с 10-20 метра по-високо.

Питърс каза, че концентрациите на парникови газове в атмосферата са "най-точната мярка" за напредъка на човечеството. "Данните отново показват, че не постигаме голям напредък в намаляването на емисиите", добавя експертът.

Съобщението на СМО идва преди срещата на върха за климата Cop29 в Азербайджан следващия месец. То следва доклад от Програмата на ООН за околната среда, който бе публикуван наскоро и установява, че светът е на път да затопли с 3 градуса по Целзий до края на века. Световните лидери бяха обещали да ограничат нагряването до 1,5 градуса по Целзий.

Джоери Рожел, учен по климата в Imperial College London и съавтор на доклада, добави: "Рекордните нива на въглероден диоксид в нашата атмосфера са логичният резултат от рекордните количества парникови газове, които нашите икономики продължават да изхвърлят във въздуха около нас."

Учените са изчислили, че всяка година са необходими инвестиции от 1 до 2 трилиона долара, за да се намалят емисиите до нетната нула в средата на века. "Сегашните тенденции ще накарат глобалното затопляне да премине всички граници на затопляне, които глобалните лидери договориха в Парижкото споразумение за климата от 2015 г.", смята Рожел. "Докладът също така показва, че това не е необходимо да е краят на историята", завършва изказването си ученият.

3e-news.net

✓ С 9 млн. евро могат да бъдат финансирани проекти за адаптиране към климатичните промени

Проекти за адаптиране към изменението на климата и околната среда могат да разчитат на 9 млн. евро. от програма Интеррег VI-A „Румъния – България“ 2021-2027. Средствата са от бюджета на отворената четвърта покана по програмата в рамките на приоритет 2 „Зелен регион“. Крайният срок за кандидатстване с предложения е 17 февруари 2025, 13 часа. Това съобщи днес от Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Подкрепата е насочена към мерки за адаптирането към изменението на климата и предотвратяване на риска от бедствия, по-специално такива за: повишаване на осведомеността, разработване и прилагане на съвместни стратегии, инструменти и др., прилагане на съвместни екосистемни мерки за адаптиране към изменението на климата, за залесяване, опазване и защита на горите, предотвратяване и обръщане на опустиняването чрез интегрирано управление на земята и водата, подпомагане на управлението на водите и земята чрез зелени решения.

Финансиране ще получат меки мерки, при които инвестиционния компонент (строителство/инфраструктура/оборудване) е под 50% от допустимия бюджет на проекта, както и твърди мерки, при които инвестиционния компонент е 50% или повече от общия допустим бюджет на проекта.

Бенефициенти могат да бъдат национални, регионални и местни представители на публичната администрация, местни власти, неправителствени организации, университети, научноизследователски институции, организации в подкрепа на бизнеса.

Подробна информация за условията за участие и подаването на апликационни форми в електронната система Jems е публикувана на интернет страницата на програмата, както и на специалната секция от страница на МРРБ, посветена на двустранната програма.

Българските области, които могат да разчитат на финансиране от програмата, са Видин, Монтана, Враца, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра и Добрич.

✓ Екатерина Захариева смята като комисар да търси варианти повече частен капитал в ЕС да отива за иновации

Новите европейски комисари на финалната права и пред тях предстои нелеката задача да мотивират политиките си пред Европейския парламент. В периода между 4 и 12 ноември всеки един от кандидатите ще бъде изслушан и ще отговорят на поставените въпроси.

Българският кандидат за комисар Екатерина Захариева е номинирана за ресор „Новосъздадени предприятия, научни изследвания и иновации“. Нейното изслушване ще бъде на 5 ноември в Брюксел.

Още преди изслушването кандидатите за еврокомисари са изпратили до ЕК писмени отговори на поставени въпроси, свързани с тяхната мотивация и ключови приоритети, ако бъдат избрани за поста.

От подробните отговори, публикувани в [индивидуалния профил на Екатерина Захариева](#) на интернет страницата на изслушванията се открояват няколко ключови момента, които дават предварителна представа за политиката, която смята да води нашият представител.

Като основен приоритет Захариева заявява, че ще работи за увеличаване на средствата за иновации и ще се ръководи от основните препоръки, които са заложили в публикувания наскоро доклад на Марио Драги. Самият доклад бе детайлно обсъден по време на конференция и в София преди две седмици, организирана от Green Transition.

„Ще се стремя да преодоля годишния недостиг на инвестиции и ще защитавам целта от 3% от БВП за научноизследователска и развойна дейност“, заявява българският политик и кандидат за еврокомисар.

Като основни източници на финансиране, Захариева ще се опита да „мобилизира повече частен капитал, включително чрез европейски партньорства“.

Един от основните приоритети ще бъде разработването на следващата рамкова програма за научни изследвания и иновации.

Подпомагането на младежта е ключов фокус на политиката за научни изследвания и иновации и ще бъде важен приоритет за моя мандат, ако бъде избрана, отбелязва Екатерина Захариева в друг параграф на мотивираното си писмо. Тя обещава да организира ежегодни дебати, свързани с младежката политика.

В друг свои отговор на въпрос Захариева е отбелязала, че ще работи също за по-голямо участие на малките и средните предприятия в иновациите и за насърчаване на публично-частните партньорства. За нея МСП са „ключови двигатели на растежа и иновациите“. Тя обещава новият Европейски закон за иновациите да създаде благоприятна среда за МСП.

В мотивите си Захариева е убедена, че богатият административен и политически опитът като адвокат, заместник-министър председател по икономическа политика, регионален министър ще ѝ е в помощ за справянето с предстоящите задачи като европейски комисар.

Ползва английски и немски език.

Пълният вариант на отговорите на английски език може да [прочетете тук](#).

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Бумът на AI може да доведе до недостиг на вода в САЩ, твърди JPMorgan

JPMorgan Chase & Co. твърди, че САЩ са изправени пред значителни затруднения в снабдяването с вода, които могат да навредят на най-голямата икономика в света и да намалят корпоративните оценки.

Според публикувания в понеделник доклад на JPMorgan и консултантската компания за устойчивост ERM, озаглавен „Бъдещето на водната устойчивост в САЩ“, водните ресурси на САЩ, които вече са преразпределени, са изправени пред по-голямо търсене от бума на изкуствения интелект.

Изследването показва как ръстът на изкуствения интелект, който изисква огромни количества вода за охлаждане на жадните за енергия центрове за данни и за производството на полупроводници, се сблъсква с реалността на изменението на климата. Резултатът е, че рязкото нарастване на търсенето се сблъсква с по-малко сигурни цикли на валежите, което води до опасен недостиг на вода.

„ИИ и центрове за данни увеличават обхвата на предизвикателството, но също така поставят въпроса в центъра на вниманието“, пише Рама Варианкавал, глобален ръководител на отдела за корпоративно консултиране в JPMorgan и водещ автор на доклада, в имейл до Bloomberg.

Големите центрове за данни могат да използват до 5 милиона галона вода на ден, което е приблизително същото количество, което се използва от град с население до 50 000 души. Това е в допълнение към милиардите галони вода, необходими за производството на полупроводникови чипове.

Неправилното третиране на риска, свързан с водата, може да доведе до „реални смущения в глобалните вериги за доставки, като особени последици се очертават от бързото развитие на изкуствения интелект“, пишат авторите на доклада. Водата е „от съществено значение“ както за производството на полупроводници, така и за охлаждането на центрове за данни - две „ключови бизнес дейности, свързани с ИИ“.

Изследването установи също, че засилената миграция към по-топлите райони, където има недостиг на вода, като Аризона, както и повторното преместване на производствени операции, които някога са били възлагани на други държави, допринасят за кризата с водата в САЩ.

Според JPMorgan и ERM „влиянето на водата върху стратегическите решения може да достигне ниво на значимост, което да повлияе на корпоративните оценки“.

Развитието принуждава все по-голяма група инвеститори да следят как недостигът на вода влияе на техните портфейли. В доклада се посочва, че все повече мениджъри на активи и пенсионни фондове признават водния стрес като финансов риск. Световната банка изчислява, че продължаващият натиск върху водоснабдяването може да доведе до забавяне на брутния вътрешен продукт с до 6% в някои краища на света.

„Увеличеният обхват на предизвикателството, наличието на набор от решения - всяко от които е приложимо в различни ситуации - и общественото внимание към проблема привличат различни заинтересовани страни, включително инвеститори, да се съсредоточат върху проблемите, свързани с водата“, каза Варианкавал.

JPMorgan и ERM твърдят, че водата представлява значителна инвестиционна възможност. По тяхна оценка като сектор водата е изправена пред годишен недостиг на публични разходи в размер на 91 млрд. долара. Потенциалните области за инвестиции включват инфраструктура за контрол на наводненията, съоръжения за пречистване на вода и нови технологии. Засега обаче частните инвестиции във водния сектор „представляват незначителна част от необходимите“, казват те.

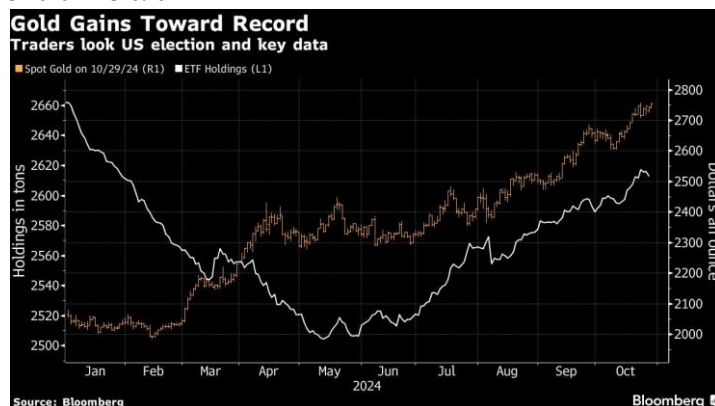
Основна пречка остава определянето на подходяща пазарна оценка. Пазарите трябва да определят цената на водата по същия начин, по който мнозина се опитаха да го направят с въглеродния диоксид, казват от JPMorgan и ERM.

Понастоящем цените в САЩ „не отразяват истинската стойност на водата“, пишат те.

✓ Златото се приближава до рекорда, а погледите са насочени към изборите в САЩ

Златото поскъпна до рекордни стойности, докато търговците се подготвяха за ключовите данни, които ще помогнат да се създаде предпоставка за следващото политическо решение на Федералния резерв, а обратното броене до президентските избори в САЩ напредваше.

Кюлчетата поскъпнаха до над 2 752 щатски долара за тройунция, докато инвеститорите очакваха данните за инфлацията и заплатите тази седмица, като докладите се очаква да покажат основната устойчивост на икономиката и затрудненията на пазара на труда след двата урагана. Икономистите все още очакват, че на срещата си на 6-7 ноември регулаторите ще намалят лихвените проценти с четвърт процентен пункт. По-ниските разходи по заемите подпомагат метала.

Златото поскъпва, приближавайки се до рекорда

Златото поскъпна с около една трета през тази година, като миналата седмица отбеляза рекорд, благодарение на дългогодишната подкрепа от страна на централните банки и устойчивото търсене на убежище. Оспорваните президентски избори в САЩ между Камала Харис и Доналд Тръмп подчертаха ролята на кюлчетата като място за сигурност за инвеститорите. Металът отбеляза три поредни седмични повишения въпреки нарастващата доходност на съкровищните облигации, която обикновено е отрицателен фактор за суровината.

„Всички фактори сочат, че посоката на златото е нагоре, като изключим един - страхотната му серия до сега“, каза Чару Чанана, стратег в Saxo Capital Markets Pte. Все пак инерцията, търсенето на убежища и фискалните рискове в САЩ вероятно ще продължат да бъдат във фокуса на вниманието към изборите, компенсирайки рисковете от по-високата доходност и щатския долар, каза Чанана.

Мениджърите на парични средства изиграха своята роля в подкрепа на ръста на златото, като хедж фондовете увеличиха нетните си дълги позиции, а инвеститорите увеличиха притежанията си в борсово търгувани фондове. Спот цената на златото се повиши с 0,4% до 2 752,34 долара за тройунция в 11:50 ч. в Сингапур, след като по-рано нарасна до 2 757,77 долара, на по-малко от 1 долар от рекорда. Индексът Bloomberg Dollar Spot беше стабилен. Среброто поскъпна към 34 долара за тройунция, паладият и платината също поскъпнаха.

Капитал

✓ Затворниците няма да останат без храна, но за сметка на конкуренцията и 60 млн. лв.

Дирекцията, която отговаря за затворите, сама обсъжда документацията за огромен търг за доставки на храни, но чака доста време, докато го прекрати. След това пуска нова процедура, но с доста кратък срок за подаване на

оферти, което буди подозрения за ограничаване на конкуренцията, а има и критики от Агенцията за обществени поръчки именно за ограничителни условия и неточности.

Всичко това се случва в дните точно преди изборите.

Въпросната обществена поръчка е за доставки на хранителни продукти в 13-те затвора в страната за следващите пет години за 60 млн. лв., като възложител е Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", която е под шапката на Министерство на правосъдието. Тъй като договърът на досегашния доставчик, който цяло десетилетие държи монопола в тази сфера, ще приключи през март 2025 г., ГДИН я пуска по "бързата писта". Освен това прогнозната стойност е увеличена с 2 млн. лв. при повторния опит.

Новата процедура е обявена на 21 октомври и крайният срок за оферти е 4 ноември. Предвид краткия срок за оферти е възможно и да няма много конкуренция в състезанието. [При предходния такъв търг също се яви само един участник впрочем.](#)

"Капитал" изпрати въпроси на Министерство на правосъдието по темата миналата седмица, но от там не отговориха до редакционното приключване на текста.

По подобен начин - с много прекратявания, докато не се стигне до директно възлагане - и [Фонд "Затворно дело" възложи поръчка за 43 млн. лв. за доставка на храни за продажба в лавките.](#)

Голямата поръчка сяпа се ражда

Първоначално [поръчката за доставка на хранителни продукти беше обявена на 9 септември и имаше срок за подаване на оферти 7 октомври.](#) Тя обаче беше прекратена на 4 октомври. Тоест отнема близо месец на възложителя да констатира грешките си.

Оказа се, че е допусната техническа грешка при определянето на прогнозните количества на хранителните продукти, която от своя страна е довела до погрешно определена прогнозна стойност на търга. *"На следващо място при определянето на прогнозната стойност възложителят не е взел предвид, че част от хранителните продукти са с 0% ДДС, според указания на Министерство на финансите от 15.07.2022 г., видно от приложения към документацията бюлетин на Система за агропазарна информация (САПИ)",* се посочва в решението. Това обяснява вероятно и увеличението е прогнозната стойност на цената при втория опит с около 2 млн. лв.

Така търгът се прекратява и подновява с кратък срок от едва 15 дни, което е странно за такава голяма процедура със срок от пет години и общо 62 млн. лв. бюджет. Важно е да се отбележи и че първоначално втората процедура е пусната с незаконно къс срок от 12 календарни дни. Съгласно Закона за обществените поръчки обаче той трябва да е поне 15 дни. Впоследствие е увеличен до 4 ноември, става ясно от документацията към търга.

Причината за краткия срок, която ГДИН посочва, е, че доставките са обезпечени с договор до март 2025 г., съответно дотогава трябва да има нов такъв.

Не е ясно защо е отнело близо месец на ГДИН да открие тези иначе големи грешки, както и защо поръчката не е била обявена по-рано от септември тази година, предвид че шест месеца никак не са достатъчни за провеждането ѝ, ако се вземат предвид обжалвания в Комисията за защита на конкуренцията и Върховния административен съд, а през март 2025 г. изтича предходният договор. [\(Не че обжалването на търовете за храни за затворите не може да има съмнително развитие, както разказа "Капитал" преди няколко години.\)](#)

"Капитал" зададе тези въпроси на ГДИН и Министерството на правосъдието миналата седмица, но не получи отговори в посочения срок.

АОП вижда проблем

Според становище на Агенцията по обществени поръчки (АОП), публикувано към новия търг, обаче става ясно, че има някои малки проблеми в условията му.

Експертите на АОП пишат следното: *"Възложителят не предвижда фиксирани количества за отделните видове хранителни продукти. Възложителят си запазва правото да намалява или увеличава количествата хранителни продукти в зависимост от потребностите си, свързани с броя на лишени от свобода и изготвяните седмични менюта."* От агенцията изтъкват, че *"че прогнозното количество на поръчката трябва да е сравнително близко до реално закупеното, за да не води до промяна в условията на поръчката и да не оказва влияние на кръга на заинтересованите лица и офериранията цена"*.

Освен това един от критериите е да се предложи *"най-ниска обща стойност за изпълнение на поръчката"*, а от АОП изтъкват, че икономически най-изгодна оферта се постига, когато се отчитат както единичната цена на отделните стоки, така и количествата/обемът (може и прогнозни), в които те се изпълняват.

АОП наемква и че може финансовото изискване към кандидатите да е ограничаващо, Критерият е участниците да имат минимален общ оборот 31 018 287,19 лева, равняващ се на една втора от прогнозната стойност на обществената поръчка за последните три години, и то все от доставки на храни.

"Доколкото дейностите по предмета се повтарят ежегодно като вид, стойност и обем, може да се приеме, че участник, който има възможност да изпълни възлаганите дейности за една година, ще може и през всяка следваща. С оглед на това възложителят следва да има аргументи, че поставеното изискване не е завишено."

Предисторията

През 2020 г. проверка на "Капитал" показва, че [в продължение на пет години преди това ГДИН не е провела нито една открита процедура по обществена поръчка за доставяне на хранителни продукти за затворите](#). В този период дирекцията е възлагала тази работа или чрез анекси, или чрез договори без предварително обявление, т.е. не е провеждала търгове, както е длъжна по закон.

Тогава "Капитал" поиска договорите с такъв предмет, както и платежните документи от ГДИН по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ). Ведомството формално не отказа да даде данните, но реално се измъкна, като препрати към линкове, които изобщо не съдържат нужните документи. По това време на власт беше ГЕРБ, а министър на правосъдието - Данаил Кирилов, ресорният зам.-министър е Николай Проданов, а самият отговор до "Капитал" бе подписан от главния директор комисар Ивайло Йорданов, който и в момента е на този пост.

След жалба на "Капитал" и "Програма Достъп до информация" казусът стигна до съда, който реши, че ГДИН все пак трябва да предостави информацията. **Оказа се, че в този период е имало абсолютен монопол за обединението "Чех груп", в което влизат "Чех Йосиф Новосад" и "Финанс груп 2013"**. Собственик на първата компания е 23-годишният Йосиф Новосад, а негов съдружник е Пламен Стефанов Пенчев. Фирмата е производител на колбаси, млечни продукти и т.н. Втората фирма е собственост на Ирена Георгиева според Търговския регистър, която е майка на популярната певица Гери-Никол и съпруга на Николай Георгиев, известен и с прякора си Цайса.

[Cross.bg](#)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, "Денят започва"

- Тема: Ще намерят ли решение партиите на сложното политическо уравнение за съставяне на редовно правителство?; Анализ на Антон Кутев, Добромир Живков и Харалан Александров
- Тема: Каква е равносметката за БСП след изборите и при какви условия биха подкрепили редовно управление?; Гостува Габриел Вълков
- Тема: Политическите сметки и равносметки.; Говори Виктория Василева.
- Тема: Извършвани ли са незаконни медицински дейности в онкологичния център във Враца? И какви ще са последиците след акцията на ДАНС, жандармерия и прокуратура?; Гостуват адвокат Мария Петрова и Аркади Шарков

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: При какви условия ПП-ДБ ще участват в преговори за кабинет; Гост - акад. Николай Денков
- Тема: Равносметката на БСП след изборите
- Тема: Обгазяването на Катунца - кой е отговорен

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Вече заплата над 5000 лв. за магистър в 6 професии
- в. Труд - 300 лева върху средната заплата на висшите
- в. Труд - Токът в България най-скъп в цяла Европа
- в. Телеграф - Зимният сезон събуди крадците на парното
- в. Телеграф - Предлагат вдигане на прага за НС

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Рекордна заетост в ЕС, София сред отличниците
- в. 24 часа - Настъпва ли проектът „Радев“?
- в. Труд - Скандали в ППДБ за властта
- в. Телеграф - Училището да започва в 9 ч.
- в. Телеграф - Лев от рентата оскъпява с 28 лв. нивата

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Иво Желев: Оптимист съм избирателите искат кабинет няма да са яростна опозиция
- в. Труд - Енергийно бедни са малко над 2 млн. българи
- в. Телеграф - Емил Абазов: Ранните резервации за море по-изгодни от last minute

Водещи анализи

- в. 24 часа - Ако Македония иска да е в Европа, да знае: една добра дума ще отвори повече врати от цялата артилерия на злонамереност
- в. Труд - Родни следизборни неволи на фона на затворени граници в Европа
- в. Телеграф - Топлинните счетоводители да погнат крадците

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.